ՐԱՖՖԻ

Ողջույն փանձնուհի

aegitas

Ռաֆֆի

Ողբյան միանձնուհի

«Aegitas»

Ռաֆֆի

Ողտյան միանձնուհի / Ռաֆֆի — «Aegitas»,

Պատմվածքը Սոնայի մասին է, ով զոհ է դառնում ծնողների մոլեռանդ հավատքին: Դեռեւս մինչ Սոնայի ծնունդը ծնողները երդվում են իրենց զավակին նվիրաբերել եկեղեցուն կուսակրոնության: Սակայն երիտասարդ աղջիկը սիրահարվում է իր վարժապետին , ու կուսանոցում ծնողների կողմից բանտարկվելը ճակատագրական է դառնում դեռատի աղջկա համար: Սոնան մահանում է հոգեկան տառապանքների մեջ՝ կանչելով սիրելիին: Հովսեփ Արեսյան՝ Սոնայի վարժապետն ու սիրեցյալը, տեսնելով վերջինիս անշնչացած դին, ցնորվում է: Ռաֆֆին ցույց է տալիս իր ժամանակի կեղծ կրոնապաշտության ու սոցիալական անարդարության ողջ խորությունը, անմեղ սիրո անզորությունն ու կործանումը դաժան բարքերի հարվածների ներքո:

© Ռաֆֆի
© Aegitas

Содержание

Ա 5
Բ 7
Գ 9
Конец ознакомительного фрагмента. 10

Բաֆֆի
Ողտյալ միանձնուհի

Ա

Չոր քարափի կուրծքին կպած էր մի շինվածք, որ յուր ատամնավոր պարիսպներով և կիսավեր աշտարակներով ավելի նմանություն էր բերում մի հին ամրոցի, որի իշխանը վաղուց ընկել էր յուր փառքից, ուր բաժակները դադարել էին փրփրելուց, երգերի, նվագների հնչյունները լռել էին և պարահանդեսների ասպարեզը մնացել էր բուերին և չղջիկներին…

Ավելի ուշադրությամբ նայելիս՝ առաջին տպավորությունները փոքր առ փոքր անհետանում են: Տեսնվում են խաչազարդ գմբեթներ, լսելի է լինում զանգահարության խուլ – մելամաղձական ձայնն, որի արձագանքը դողդոջուն հնչյուններով տարածվում է հեռու և հեռու լեռների մեջ…

Այստեղ միանձնուհիների նվիրական մի սրբարան է: Գիշերային խավարը տիրել էր աշխարհին:

Փոքրիկ խուցի մեջ աղոտ լուսով վառվում էր մի ճրագ, որ դրած էր հասարակ փայտե գրասեղանի վրա: Նրա հանդեպ նստած էր մի պառավ կին ոտքից գլուխ սև հագնված. դա կուսանոցի մայրապետն էր: Նա կարդում էր նույն ժամուն մի աղոթագիրք:

Դռան ճռռոցը խլեց մայրապետի ուշադրությունն յուր կարդացած գրքից: Հայտնվեցավ մի ավելի մանկահասակ կուսան:

– Ի՞նչպես է զգում իրան նորընծա միանձնուհին, – դարձավ նա դեպի եկվորը:

– Ջերմն ավելի սաստկացած է, – պատասխանեց նա, – ամենևին հանգստություն չունի, անդադար կրկնում է միևնույն խոսքերը…

Մայրապետն շտապեց դեպի հիվանդի խուցը:

Մահճակալի վրա պառկած էր մի պատանեկուհի, նա տանջվում էր նույն րոպեին ջերմախտական ցնորքներով: Մահվան դեղնությունը պատել էր նրա քնքուշ դեմքը և սևորակ աչքերի մեջ, որ երբեմն բաց էր անում, աղոտ նշույլներով փայլում էր մարած կյանքի վերջալույսը:

«Օսեփ ջան, Օսեփ ջան, քո հոգուն մատաղ… ազատի՛ր ինձ… տա՛ր, ուր որ ուզում ես… ես կգամ քեզ հետ»…: Այդ խոսքերը լսվում էին մերթ ընդ մերթ հիվանդի բերանից:

Մայրապետը նստավ նրա մահճի մոտ և խորին տխրությամբ լսում էր այդ խոսքերը, խոսքե՛ր, որոնք բխում էին խորտակված սրտի փլատակներից…

Հայտնվեցավ մի կարճահասակ տղամարդ՝ ակնոցներով: Նրա առաջին հոգատարությունից երևում էր, որ բժիշկ էր: Նա հիվանդը քննելուց հետո, դարձավ դեպի մայրապետը, սկսավ հարցնել նրա նույն ավուր դրությունից:

– Առավոտյան նա բոլորովին ուշի եկավ, – ասաց մայրապետը, – մեզ ամենիս ճանաչում էր և պարզ խոսում էր: Հանկարծ երևակայությունը դարձյալ խառնվել սկսեց, երբ նայեց մեզ վրա: Կարծես, իրան շրջապատող առարկայքը սարսափելի տպավորություն են գործում նրա վրա և ծնեցնում են նրա մեջ մի վրդումունք, որ մեր ամենիս անհասկանալի է…

– Ի՞նչպես էր նա հիվանդությունից առաջ, – հարցրուց բժիշկը:

– Այն օրից, երբ նրան կուսանոցը բերին, նա միշտ լուռ էր և տխուր: Ժպիտ, ծիծաղ ասած բաները մենք երբեք չէինք նկատում նրա դեմքի վրա: Պատահում էր, որ նա սեղանից հեռանում էր առանց մի պատառ հաց ուտելու, պատահում էր, որ ամբողջ ժամերով նա չէր երևում. մենք նրան գտնում էինք առանձնացած յուր խուցի մեջ, կամ լաց էր լինում, կամ նստած խորին մոռացության մեջ տխրում էր և հալումաշ լինում: Պատճառները մեզ հայտնի չէին, ես կարծում էի, թե խղճի խայթը այդպես տանջում էր նրան և զղջացած սրտի ցավերով մաշվում էր նա…

– Հիվանդի ցավը բարոյական է, – պատասխանեց բժիշկը կանգնելով, – երևում է, նա ընդդեմ յուր կամքին այստեղ բերված է: Նրա ծնողները պետք է շուտով հեռացնեն նրան կուսանոցից, եթե չկամեին մեռցնել իրանց աղջիկը:

Բժիշկը մի քանի պատվերներ տալուց հետո հեռացավ:

Բ

Թոմաս Խորենյանն – այդպես էր բժշկապետի անունը – մի գյուղացի աղքատ մարդու որդի էր, նա յուր տասներկու տարեկան հասակում Թ. քաղաքը բերվեցավ, և ազգային դպրոցը հանձնվեցավ որպես թոշակավոր աշակերտ: Այնուհետև մտնելով տեղային արքունական ուսումնարանն, ավարտեց որպես ամենաընդունակ աշակերտներից մեկը, որի համար տերության ծախսով համալսարան ուղարկվեցավ: Նա դուրս եկավ համալսարանից ստանալով, որպես արգասիք յուր հինգ տարվա անխոնջ աշխատության, դոկտորի տիտղոսը: Վերադառնալով հայրենիքը, դոկտոր Խորենյանը չմնաց այնտեղ, որովհետև հայրենի երկրի անշուք կյանքը նրան ձանձրացնում էր, այլ շուտով Թ… քաղաքը վազեց երկու նպատակով, մինն՝ յուր համար լավ ասպարեզ տնօրինելու, մյուսը՝ մի հարուստ աղջկա վրա պսակվելու մտքով: Այդ ցանկություններին հասնելու ուղին հարթելու համար ոչինչ չէր արգելում պարոն բժշկապետին յուր ժամանակից մի քանի ժամեր զոհել ազգային գործերին: Դրանցից մինն էր կուսանոցի մեջ հիվանդների հոգատարությունը ձրի ընդունելը: Դեռ նոր եկած լինելով այդ քաղաքն, յուր այն գիշերվա հիվանդի ով կամ ում զավակ լինելը բոլորովին անհայտ էր նրան: Բայց հիվանդի կյանքի և նրա անցյալի մեջ նա թաքնված էր գտնում մի գաղտնիք, որի լուծելը նրան շատ և շատ հետաքրքրում էր: Այդ խորհրդածության մեջ կամենում էր նա կուսանոցի դռանը սպասող կառքը նստել, երբ մի ձայն կանգնեցրեց նրան.

– Պարոն բժշկապետ, ներեցեք ինձ հարցնել հիվանդ օրիորդի դրության մասին, որի մոտ դուք այցելություն ունեիք:

Կուսանոցի դռանը վառվող ֆանարի լուսով բժշկապետը նըշմարեց մի երիտասարդի տխուր և շնորհալի կերպարանքը:

– Հիվանդի դրությունը բոլորովին հուսահատական է, – պատասխանեց Խորենյանը դառնալով դեպի անծանոթն. – եթե շուտով պետք եղած հնարները գործ չդրվին, նա կորած է…

Երիտասարդը քարացավ, սարսափի նման մի բան վազեց նրա գունատ դեմքի վրա:

Բժշկապետն իսկույն նկատեց յուր խոսքերի ցավալի տպավորությունն անծանոթի վրա, և զղջալով այնպես հանկարծակի նրան վրդովելու համար, հարցրուց.

– Դուք երևի հիվանդի ազգականն եք:

– Ո՛չ, ես նրա ծանոթն եմ միայն… – պատասխանեց երիտասարդը տխրությամբ:

– Ուրեմն և ծանոթ կլինեք նրա կյանքի և անցյալի հետ:

– Բոլորովին…

– Ուրեմն ներեցեք ինձ հարցնել ձեզանից մի քանի բան հիվանդի մասին, որոնք իբրև բժիշկ պետք է ինձ գիտենալ:

– Ես բոլորովին պատրաստ եմ լցուցանել ձեր հարցասիրությունն, եթե այդ օգուտ կբերեր նրան:

Բժշկապետը սեղմեց երիտասարդի ձեռքն ի նշան յուր շնորհակալության և խնդրեց նստել կառքը ասելով.

– Գնանք ինձ մոտ, ես այստեղ մոտիկ եմ կենում:

Նրանք նստեցին: Կառքի մեջ անդադար հարցնում էր երիտասարդը. – ուրեմն ոչ մի հույս չկա՞…

– Կյանքը մի մազաչափ պատճառով կարող է վերադարձնեք յուր զորությունը, – ասում էր բժշկապետը տեսնելով, որ երիտասարդը շատ անհանգիստ է:

Քանի րոպեից հետո կառքը կանգնեցավ մի փոքրիկ տան հանդեպ, շուտով նրանք մտան մի հասարակ կերպով կահյալ սենյակ:

– Ո՞ւմ հետ պատիվ ունեմ ես, – եղավ բժշկապետի առաջին հարցմունքը:

– Ես կոչվում եմ Հովսեփ Արեսյան, – պատասխանեց երիտասարդը, – մնացածը դուք ինքներդ կգիտենաք:

Նրանք նստեցին միմյանց շատ մոտ կիսաթախտի վրա: Բժշկապետը մանրամասնաբար պատմեց, թե որպես նա գտել էր հիվանդին, նկարագրեց նրա դրությունը, հայտնեց այն խոսքերն, որ լսել էր մայրապետից, և վերջացրեց յուր խոսքը նրանով, թե օրիորդի հիվանդության պատճառը նա գտնում էր մի բարոյական հարվածքի մեջ:

Բոլոր այդ խոսքերը լսելու միջոցին երիտասարդի դեմքի արտահայտությունները բացատրում էին խորին ցավակցական համազգացություն: Նրա աչքերի մեջ նկարված էր հուսահատության դառն կսկիծը:

– Այժմ, պարոն Արեսյան, – ավելացրեց բժշկապետը, – պատմեցե՛ք ինչ որ գիտեք, պատմեցե՛ք, որպես ձեր խոստովանահորը, ի նկատի ունենալով, որ դուք ինձ տված տեղեկություններով կնպաստեք հիվանդի առողջությանը:

Երիտասարդը մի քանի րոպե շփոթված դրության մեջ մնաց: Առաջին անգամն էր, որ նա ստիպված էր դուրս թափել այն ցավալի ծանրությունները, որոնք ամբարված էին նրա սրտի մեջ…

– Մի՛ խոռվվեք, պատմեցե՛ք խնդրեմ, – ասում էր բժշկապետը:

Գ

Երիտասարդ Արեսյանն այդպես սկսեց յուր պատմությունը.

«Հառաջ քան խոսել օրիորդի մասին, ես հարկավոր եմ համարում ծանոթացնել ձեզ, պարոն բժշկապետ, նրա ծնողների հետ, որտեղ դուք կարող եք ճշտությամբ եզրակացնել այն դժբախտության պատճառն, որի մեջ այժմ գտնվում է հիվանդը: Նրա հայրը ոստիկանության մի հասարակ ծառայող էր: Քաղաքի մի աղքատ և խավար մասումը նա կատարում էր թաղապետի պաշտոն: Այդ այն ժամանակն էր, երբ ոստիկանությունն յուր անկարգ կազմակերպության մեջն էր: Օրիորդի հայրն, այդ խորամանկ ոստիկանը, հավատարմապես յուր պաշտոնին՝ ամբողջ տասնյակ տարիներով ծծեց խեղճ բնակիչների արյունը և քամեց նրանց գրպանի հյութը: Որտեղ գողություն էր լինում՝ նրա մատը խառն էր, որտեղ խռովություն էր պատահում՝ նա էր խմորը, որտեղ կանայք էին անպատվում՝ նա ընկեր էր սրիկաների հետ, մի խոսքով, ամեն չարագործությանց մեջ նա ներկա էր: Մինչև այդ բոլորը հայտնվեցան, մինչև հաղթահարված որբերի և այրիների աղաղակն և բողոքն ուշադրության հասավ, այդ պարոնն, որպես ռամկորեն ասում են՝ «յուր բեռը բռնեց»: Թեև նա այնուհետև զրկվեցավ յուր պաշտոնից, բայց հոգը չէր, որովհետև արդեն շատ հազարներով նրա ոսկիքը, խեղճերի արյան և քրտինքի արդյունքը, զանազան սեղանատներում առատ տոկոսիք էին բերում:

«Ոստիկանի պաշտոնական համազգեստը փոխելով պատվավոր քաղաքացու հագուստով, նա մտավ մեծամեծ կապալների մեջ, սկսեց այնուհետև խաղ առնել հարյուր հազարների հետ… և շուտով տեր դարձավ քաղաքի նշանավոր մասներում հոյակապ տների, լծեց փառավոր կառք և սկսավ վայելել յուր բախտը…

«Նրա կինը՝ համարյա մի ձու էր յուր ամուսնու հետ կես կիսած: Նախախնամությունն անգիտելի է, թե ինչ նպատակով շատ անգամ այդպիսի երկու համամիտ և համակամ բնավորությունները լծորդում է միմյանց հետ: Նա այն ազդեցություն ունեցող կնիկներից մինն էր, որոնց ներգործությունը մեծ նշանակություն ունի զանազան մարդերի ճակատագրի վրա: Այդպիսի կանայք, որոնք կառավարում են նշանավոր պաշտոնակալների սանձը, միշտ եղել են և լինում են մեծամեծ փոփոխությունների պատճառներ և կարծես հսկում են մարդերի բախտավորության և անբախտության վրա: – Այդպես էր օրիորդի մայրը: Նա կատարում էր մի երևելի միջնորդի դեր ոչ միայն հասարակական կյանքում, այլև նշանավոր գերդաստանների ընտանեկան շրջանի մեջ. – ում աղջիկը պետք էր մարդու տալ, ո՞ր տղամարդն ամուսին լինելու միտք ուներ, նա խառն էր դրանց պայմանների մեջ, և այդպիսի դեպքերում այնքան առատ էր նրա հունձքն, որքան թույլ էր տալիս յուր մանգաղը…

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.